Baugsstaðir - vesturbor

Baugsstaðir eru austasta jörð sveiterinnar við sjó, og jafnframt elsta byggt ból, kennt við Baug Rauðsson er hafði þar ad setus hinn fyrsta vetur sinn á Íslandi, um 890.
Í fasteignamatinu frá 1861 eru Baugsstaðir metnir sem eitt býli, þá á 13.9 hundruð, þó á jörðinni hefðu verið tveir ábúendur frá 1775 og séreign hvors ábúanda hans ábúðar hluti jarðar frá 1788. Þó manntal og fleiri opinberar skýrslur hafi síðar aðgreint býlin með tölustöfum, þá er málvenja hér, að tala um jarðir sem eitt býli þó fleirri séu ábúendur, og um Baugsstaði, ef á stöðu þykir til aðgreiningar, er sagt: í austurbænum, eða vesturbænum, eftir því um hvorn ábúandann er að ræða, enda við sama hlað og ein bæjar þyrping. Er þeirri aðgreiningu haldið hér.
Þegar fasteignamatið 1861 getur Baugstaða sem 13.9 hundraða að matsverði vísar það jafnframt til eldra mats, 23 2/3 hundruð. Skíringu á þessum mismun má vafalaust draga af ummælum Dr. G. J. Bólstaðir. bls. 21 „Um ábúendur á Baugsstöðum er altvel kunnugt á 13. öld. Jörðin var þá í töla höfuðbóla landsins, og sátu þar að búi auðugir höfðingjar um alllangt skeið. Eftir það koma Baugstaðir ekki við sögu fyrr en á 17. öld". Á bls. 20, sömu bókar segir Dr. G. J. „Baugstaðir voru fluttir endur fyrir löngu, og heita þar nú Forna-Baugsstaðir, sem

borinn stód ádur. Svo lengt er síðan að flutningur þessi átti sér stað, að í Jarðabók Á.M. 1708 segir, að það séu munnmæli, að „þar hafi til forna jörðin Bauzsstaðir verið og fyrir sjóvarháska þaðan ford þangað, sem nú stendur borinn".“ Sjór hefur eytt landi í verulegum mæli, og auga þarf að hafa með bæjarstöðinu þvi sjór fellur þar ugge að bakka þegar hafrót gerir. – Um síðustu aldamót eru Bauzstaðir harðbala jörð, lítið sundtún, sem brást í þurkavorum, en engjaslæjur síra litlar – 2–3 kýrfóður fyrir báða bæi. Bændurnir björguðu sér á áðkuggtum slæjum um vesturbæinn: sjá hölunkot.

En Bauzsstaðir áttu grjótlausa móa og síðaritúna roktun hefur bruytt jörð þessari í kjörbýli. Sendin mold gefur gardrækterskilstöðu í betra lagi – sjá nánar um Bauzstaði – austurbær.

Fm. 77: jörð 2.405 þús., hús 8.026 þús., Tún: 35 ha

Bústofn 77: kýr 28, aðrir nautgripir 15, sauðfé 88, hross 3, heyfengur 1500

Félagsbú bræðra – Ottarjörð.

Núverandi ábúendur og eigendur

1950 – Siggár Pálsson f. hér 6.7.25 og Una Georgsd. Dyrving f. 17.11.1930, Rvk.

–"– Sigurður Pálsson f. hér 30.5.1928, ógiftur

Annað heimafólk: Móðir bænda – nýrð.

Fyrri ábúendur:

1882–1918 Guðmundur Jónsson og Guðný Ásmundsdóttir

Bauzsstaðir I

Bauzsstaðir er austasta jörð sveitarinnar við sjó, og jafnframt elsta byggt ból, kent við Bauz Raudsson er hafði þar aðsetus hinn fyrsta vetur sinn á Íslandi, um 890. Tvíbýli hefur verið á Bauzsstöðum síðan 1775. ~~Landeyðing hefur~~ Sjór hefur eytt landi, og ekki öruggt um bojasstaðið. Gott undir bú að sumarlazi, en slæzjus engar fyrr en síðaritíma rœktun kom til. Garðrœktar skilyrði í betra lazi (sendin mold) Trjárcki til girðinga, og vel það.

Nafnkendir eflingsmenn hafa lengstum setið á Bauzsstöðum, og þá lifað á sjófangi, því fiskur var við landsteina, en sund það er þeir notuðu, Tunguós, er fyrir hoftsstaðalandi. Nútíma vildis jörð.

Fm. '77: Jörð 2.405 þús., hús 8.026 þús., Tún 35 ha.

Bústofn:

Félazsbún brœðra - ottarjörð

1950 - Sigzeir Pálsson f. hér 6.7.1925 og Una Georgsd. Dyrving f. 17.11.1930, Rv.

- Sigurður Pálsson f. hér 30.5.1928, ógiftur

Annað heimafólk: Móðir bonda - nirð

Fyrri ábúendur:

1882-1918 Guðmundur Jónss. og Guðný Ásmundsdóttir

1905-1918 Sigzeir Guðmundsson og Kristín Jóhannsdóttir

1918-1955 Páll Guðmundsson og Elín Jóhannsd.

Svú!

Bangstaðir I, framh.

Hús:

Íbúðarhús I Timburhús, hæð, ris, að stofni til frá 1897, 280 m³, 3 herb., eldhús, bað, gangur- og viðhald

Íbúðarhús II. steinsteypt, hæð, ris, 6 herb., eldhús, þvottah., snyrting. Byggt 1960-'63. 500 m³

Fjós f. st. 40 gr., fjárhús f. 100, heykl. 500 m³, 2 vothaysturner og 2 gryfjur 300 m³. Súgþurkun er í hlöðu

Fm. 1861 - öll jörðin: 13.9 hundr.

Bústofn '77: Kýr 28, aðrir nautgripir 15, sauðfé 88, hross 3, heyfengur 1500

Tún: 36 ha -

Slagjur löngum kaypter og sóttar um lengen veg - sjá hólukot, leystist með kaupum á þeirri jörð.

Ódarvarp: Sjá Skipa. Bangstaðir eiga hluta af vatninu og hólmar þaðan fóru einnig í kaf. Svo kom minkur til sögunnar.

7435
A-4

Baugstaðir II

Lýsing sú er fylgir Baugstöðum I á að öllu leiti einig við um þennan hluta jarðarinnar. Því má bæta við um sjósókn Baugstaðamanna, að sund það er þeir notuðu, Tunguós, er stutt örðfasund, grunnt en „hreint". Þar sem lent er við haftstaðasund, er yfir Baugstaðasíki að fara, jafnaðarlega vatn í mitt læri – farið í brók.

Fasteignamat '77: Jörð 218 þús., hús 319 þús. tún, 11.0 ha

Fm. 1861 – öll jörðin 13.9 hundr.

Ábúandi og eig.: f. 5.9.'96. b. á Raynheiðarstöðum, Gaulv.

1933 – Ólafur Gunnarsson og Jónína Sigurðard. – dáin '55

Annað fólk: Sonur hjóna

Ábúendur áður:

1897–1933 Jón Magnússon og Helga Þorvaldsdóttir

Hús: Íbúðarhús úr timbri, járnv., hæð og hátt ris, kvistur

byggt 1932, 4 herb. og eldhús. 300 m³

Fjós f. 8 gr., fjárhús f. 30, hlaða 200 m³

— " —

Í landi Baugstaða er Baugstaðarjónsabú, nú varðveitt með öllum áhöldum, sem fornminjar – reist 1905

Enfremur: Knararósviti, 26 m. hár, ~~[illegible]~~ raflýstur – frá eigin rafstöð

Byggður 1938–'40

Heyfengur '77: 330 h., kýr 4, vetrungar 1, sauðfé 30, hross 4

Tún: 12 ha – heyjað a.n. afbæjar

7435
A-4